

BALLERUP
Vi satser på mennesker

2010-2011

STRATEGI FOR INKLUSION I BALLERUP KOMMUNE

**STRATEGI FOR INKLUSION I BALLERUP KOMMUNE
2010**

FORFATTERE Christell Erichsen, Sigrid Knap,
Susanne Holst Larsen, Jytte Lau, Sussi Maale.

DESIGN Essensen.com

FOTO Mikal Schlosser

TRYK Litotryk

INDHOLD

INKLUSIONSSTRATEGI

2 FORORD – DEN FÆLLES STRATEGI

5 INDLEDNING – OM INKLUSION

- 5 Formål
- 5 Hvad er inklusion?
- 6 Hvorfor inklusion?
- 8 Mål for inklusion

11 TI BÆRENDE SØJLER I INKLUSIONSARBEJDET

- 11 1. Inklusion er et fælles ansvar – fra politik til lokale handleplaner
- 11 2. Udgangspunktet er børnenes og de unges styrkesider og potentialer
- 12 3. Barnet/den unge skal være en del af et fællesskab
- 13 4. Alle forældre er en aktiv ressource i arbejdet med inklusion
- 14 5. Tidlig indsats opprioriteres
- 15 6. Læringsmiljøet differentieres
- 16 7. Specialpædagogiske redskaber og metoder integreres i de almene læringsmiljøer
- 16 8. Strukturer og organisering, der understøtter inklusionsarbejdet
- 19 9. Ressourcerne følger barnet/den unge
- 20 10. Personalets inklusionskompetence opkvalificeres

23 REDSKABER OG PROCEDURER

23 På tværs

- 23 Ballerupmodellen
- 23 Overgangspædagogik
- 23 Inklusionsformidlerne

23 PPR

- 23 Samarbejdsmodellen "Handlemuligheder"
- 24 Netværksmødet
- 24 Det fælles visitationsgrundlag
- 24 PPRs visitationsårshjul
- 24 Budgetmodellen
- 25 Særlig inklusionsstøtte (Task Force) på skolerne

25 Daginstitutioner

- 25 Inklusionsspillet

26 Skoler

- 26 Pædagoger ind i skolen
- 26 "Det pædagogiske notat"
- 26 Ballerup Kommunes specialtilbud

29 BILAG

- 29 Bilag 1: Den centrale handleplan 2010-2011

FORORD

DEN FÆLLES STRATEGI

Ballerup Kommune har de seneste fem år (2004-2009) gennemført et udviklingsprogram "Et godt børneliv – et fælles ansvar". Udviklingsprogrammet er afsluttet, men inklusionsarbejdet fortsætter.

Hensigten med at lave en fælles strategi er at skabe et fælles udgangspunkt for det konkrete og lokale inklusionsarbejde.

De vigtigste erfaringer fra udviklingsprogrammet er samlet og omsat til en fælles strategi for inklusion i Ballerup Kommune. Hensigten med at lave en fælles strategi er at skabe et fælles udgangspunkt for det konkrete og lokale inklusionsarbejde i den enkelte dagpleje, daginstitution, BFO, skole og klub.

Derudover er der også, som støtte til dagplejens, daginstitutioners, BFO-ers, skolers og klubbers konkrete inklusionsarbejde, iværksat to centrale inklusionsprojekter, som afsluttes i 2010. Det drejer sig om projekterne: "Kvalificering af den inkluderende pædagogiske praksis i dagtilbud 0-5 år" samt "Faglighed og inklusion /specialpædagogisk bistand i skolen".

Formålet har været at skabe mulighed for, at børn og unge med særlige behov (0-18 år) kan blive længst muligt i almenmiljøet.

Formålet med udviklingsprogrammet har været at skabe mulighed for, at børn og unge med særlige behov (0-18 år) kan blive længst muligt i almenmiljøet: i eget hjem, i egen dagpleje, daginstitution, BFO, skole, og klub under forudsætning af, at deres generelle og specifikke behov kunne blive tilgodeset bedst muligt. Det har således handlet om inklusion på alle niveauer: for alle børn i Ballerup Kommune (for hvem dette er det bedste) og for de professionelle, der arbejder i Sundhedsplejen, dagplejen, daginstitutioner, BFO-er, skoler og klubber, i Pædagogisk Psykologisk Rådgivning samt på Børn & Familieområdet.

For at understøtte den inkluderende praksis er der iværksat og gennemført en række centrale projekter og indsatser:

- "Pædagoger ind i skolen"
- "Kontinuitet og sammenhæng i barnets liv – hjem, institution, skole"
- "PPRs organisationsudviklingsprojekt"
- "Omlægning af den specialpædagogiske indsats i skolen"
- "Inklusionsformidlerfunktionen"
- "Budgetmodel til fremme af inklusion"
- "Etablering af tværfagligt samarbejde på tværs af sektorer"

Derudover er der gennemført en række decentrale projekter, der dels har haft stor betydning for den daginstitution, BFO, skole, klub, hvor projektet er foregået, dels har haft stor værdi for opbygning af en fælles kommunal viden om, hvad der virker, når målet er inklusion.

Endelig er der gennemført fire statusevalueringer og midtvejsevalueringer af henholdsvis Danmarks Pædagogiske Universitetsskole og NVIE (Nationalt Videncenter for inklusion og eksklusion).

Denne fælles strategi for inklusion er således et produkt af rigtig mange medarbejderes arbejde, erfaringer og refleksioner. Og – via det samarbejde, som vi igennem hele perioden har haft med forskere udefra – ved vi også, at strategien teoretisk set er velbegrunderet.

I den kommende periode skal dagplejen, daginstitutioner, BFO-er, skoler og klubber på den baggrund beslutte sig for, hvilke principper for inklusion og hvilke konkrete handlinger, de hver især vil prioritere.

Strategien og den centrale handleplan bliver drøftet igen og eventuelt revideret i slutningen af 2011.

Vi håber, at "Strategi for inklusion i Ballerup Kommune" kan blive det værktøj, som kan hjælpe os alle til at udvikle en fælles praksis for inklusion i kommunen – med afsæt i lokale forhold.

God arbejdslyst

Direktør Dorrit Christensen

Borgmester Ove E. Dalsgaard

Denne fælles strategi for inklusion er et produkt af rigtig mange medarbejderes arbejde, erfaringer og refleksioner.

DENNE PJECE UDGØR DEN FÆLLES INKLUSIONSSTRATEGI FOR BALLERUP KOMMUNE. HER BESKRIVES MÅL FOR OG MIDLER TIL INKLUSION, DVS. DE BÆRENDE SØJLER OG DE ORGANISATORISKE RAMMER OMKRING INKLUSIONSARBEJDET SAMT DEN CENTRALE HANDLEPLAN FOR DEN FORTSATTE UDVIKLING I 2010-2011.

INDLEDNING OM INKLUSION

FORMÅL

Den fælles inklusionsstrategi har til formål:

- At tydeliggøre værdien af inklusion for både professionelle og forældre.
- At tydeliggøre de bærende søjler, der ligger til grund for arbejdet med inklusion i Ballerup Kommune.
- At tydeliggøre de redskaber og procedurer, der er til rådighed for arbejdet med inklusion.
- At skabe rammer for udvikling af lokale principper og handleplaner.
- At skabe et grundlag for, at dagpleje, daginstitution, BFO, skole og klub kan arbejde systematisk, sammenhængende og synligt med inklusion.

HVAD ER INKLUSION?

Inklusion er udtryk for bestræbelser på, at børn og unge støttes i at kunne indgå i de faglige og sociale fællesskaber, som dagpleje, daginstitution, BFO, skole og klub består af, samtidig med at fællesskabet støttes i at blive bedre til at kunne inkludere. Fællesskabet indrettes, så faglig, etnisk og/eller social marginalisering af børn og unge så vidt muligt undgås.

At inkludere betyder at medregne og er et mere vidtrækkende begreb end begrebet rummelighed. Inklusion handler om at høre til, og om at de enkelte børn er del af et udviklende og forpligtende fællesskab, hvor de føler sig anerkendt, bidragende og uundværlige.

Den inkluderende dagpleje, daginstitution, BFO, skole og klub fokuserer på at fortsætte det gode arbejde, der allerede er i gang, med at udvikle læringsmiljøer, som respekterer og værdsætter forskellighed og mangfoldighed, og dermed imødekommer alle børns behov.

Inklusion indebærer både, at fokus flyttes fra det, børn ikke mestrer, til deres styrkesider og potentialer, samt til hvordan de professionelle kan hjælpe og støtte børn med særlige behov bedst muligt. Samtidigt fokuseres på, hvordan læringsmiljøer og sociale fællesskaber fortsat kan udvikles, så de understøtter alle børns behov og dermed også børn med særlige behov.

Inklusion handler om at høre til, og om at de enkelte børn er del af et udviklende og forpligtende fællesskab, hvor de føler sig anerkendt, bidragende og uundværlige.

Inklusion indebærer, at børn lærer at forholde sig til, håndtere og værdsætte det, som er anderledes end dem selv.

Fællesskabet og de gode sociale relationer mellem børn, mellem børn og voksne, samt indbyrdes mellem de voksne er afgørende og nødvendige for børnenes og de unges udvikling og læring.

HVORFOR INKLUSION?

Inklusion er et dominerende tema både internationalt, nationalt og kommunalt, og Ballerup Kommune står ikke alene med ambitionen om at ville øge og kvalificere inklusionen i kommunens dagpleje, daginstitutioner, BFO-er, skoler og klubber.

Der er i samfundet generelt en tendens til, at normalitetsbegrebet bliver smallere. Det er uheldigt, for alle børn har behov for at være en del af fællesskabet, og fællesskabet skal kunne rumme og værdsætte børns mangfoldighed og forskelligheder.

Inklusion er værdifuldt for alle børn – og ikke alene for børn med særlige behov! Inklusion indebærer, at børn lærer at forholde sig til, håndtere og værdsætte det, som er anderledes end dem selv.

Det betyder, at:

- Børn bliver nysgerrige på og inspireres af det, de ikke kender og forstår.
- De lærer at lege og samarbejde på tværs af forskelle.
- De opdager egne normer – og derved bliver klogere på sig selv.
- Børn selv bliver inkluderende.

Fællesskabet og de gode sociale relationer mellem børn, mellem børn og voksne, samt indbyrdes mellem de voksne er afgørende og nødvendige for børnenes og de unges udvikling og læring. I den sammenhæng har skolen en specifik undervisningsopgave, hvor også kvaliteten af relationerne og sammenhængskraften i fællesskabet har betydning for børnenes og de unges udbytte af undervisningen.

Inklusion i dagpleje, daginstitution, BFO, skole, klub og andre fællesskaber betyder også, at der skal være opmærksomhed omkring, hvordan børnenes og de unges familier selv kan medvirke til inklusionen. Det indebærer, at inklusionsarbejdet omfatter familiens rolle og medvirken, og at mulighederne – for at kunne inkludere – vil være forskellige afhængig af de enkelte familiers vilkår og ressourcer.

For nogle børn og unge, vil inklusion i almenmiljøet ikke være en reel mulighed. Beslutningen om, at tilbyde et barn eller en ung et eksternt tilbud med mulighed for inklusion i et andet fællesskab, træffes altid på baggrund af en pædagogisk psykologisk vurdering og i dialog mellem PPR, ledelsen, barnets forældre og barnet/den unge (hvis det er muligt).

ALLE SKAL KUNNE DELTAGE I SAMFUNDETS FÆLLESSKABER PÅ LIGE FOD MED ANDRE. EN FUNKTIONSNEDSÆTTELSE ELLER SÆRLIGE BEHOV FOR STØTTE BETRAGTES IKKE SOM ET PROBLEM HOS DEN ENKELTE, MEN SOM MENNESKELIGE LIVSVILKÅR, SAMFUNDET SKAL INDRETTES EFTER.

Alle i fællesskabet har medansvar for at inkludere, respektere og værdsætte hvert enkelt menneske med dets livsvilkår og historie.

Flest mulige ressourcer kan anvendes til at støtte børnene i almenmiljøet ("Ressourcerne følger barnet-princippet") samt til udvikling og kvalificering af inklusionskompetencerne hos lærere og pædagoger i almenmiljøet.

MÅL FOR INKLUSION

Målet for inklusion i Ballerup Kommune er, at alle børn og unge deltager i et socialt, forpligtende og udviklende fællesskab. Det forventes, at de enkelte børn og unge hjælpes og samtidig selv hjælper til at kunne fungere i fællesskabet. Alle i fællesskabet har medansvar for at inkludere, respektere og værdsætte hvert enkelt menneske med dets livsvilkår og historie.

De fælles bestræbelser på inklusion skal sikre, at flest mulige børn profiterer af at forblive i deres lokale almenmiljø, men hvis det efter bestræbelserne på inklusion i almenmiljøet alligevel vurderes, at nogle børn har bedst af at få et andet tilbud – skal dette tilbydes. Grundlæggende skal det selvfølgelig altid tilstræbes at give alle børn og unge de bedste udviklingsmuligheder ud fra deres forudsætninger og potentialer.

På 0-5 års området rettes fokus mod kvalificering af de almenpædagogiske praksisser, så alle børn ikke bare (fysisk) rummes, men sikres reel social inklusion i fællesskaberne.

Målet er således ikke en kvantitativ forøgelse af inklusionen, men at øge kvaliteten i den inklusion som allerede praktiseres på området. Samtidig rettes fokus mod forebyggende indsatser, hvor målet bl.a. er, at alle børns overgang til skole lykkes, og at børn, som allerede i daginstitutionen var i vanskeligheder, ikke opleves som ukendte ved skolestart.

På skoleområdet sigtes der konkret mod, at antallet af børn og unge i Ballerup, der udvikler behov for eksterne specialtilbud i skolealderen, reduceres fra det nuværende niveau på 8,5 % og tættere på landsgennemsnittet, der pt. er på 4,3 %.

Formålet er at sikre, at flest mulige ressourcer kan anvendes til at støtte børnene i almenmiljøet ("Ressourcerne følger barnet-princippet") samt til udvikling og kvalificering af inklusionskompetencerne hos lærere og pædagoger i almenmiljøet. Formålet er således ikke at opnå besparelser.

Alle unge har ret til at være en del af et udviklende, udfordrende og forpligtende fællesskab. Derfor arbejdes der også på ungeområdet med udgangspunkt i et anerkendende og inkluderende syn, hvor alle unge i Ballerup Kommune tilbydes uddannelse, arbejde eller særligt tilrettelagte tiltag med respekt for den unges behov, ønsker og baggrund.

De unge søges fastholdt i de forskellige etablerede fællesskaber, hvor skoler, Ungdom-

mens Uddannelsesvejledning og uddannelsessteder medvirker til, at unge udvikler høj faglighed, selvværd og kompetencer til at indgå i sociale fællesskaber og demokratiske processer.

Det fysiske og psykiske undervisningsmiljø på skoler og uddannelsessteder skal bidrage til unges læring, trivsel og sundhed.

Alle unge i Ballerup Kommune tilbydes uddannelse, arbejde eller særligt tilrettelagte tiltag med respekt for den unges behov, ønsker og baggrund.

PERSONLIGE RELATIONER, ET STÆRKT TEAM-SAMARBEJDE OG KONTINUITET I SAMARBEJDET MELLEM CENTRALE OG DECENTRALE AKTØRER ANSES FOR VÆSENTLIGE BETINGELSER FOR DEN FÆLLES OPGAVELØSNING.

TI BÆRENDE SØJLER I INKLUSIONSARBEJDET

1 INKLUSION ER ET FÆLLES ANSVAR – FRA POLITIK TIL LOKALE HANDLEPLANER

Inklusion er politisk vedtaget som indsats i Ballerup Kommune.

Det betyder, at

- Denne fælles strategi skal fungere som afsæt for det lokale inklusionsarbejde i dagpleje, daginstitutioner, BFO-er, skoler og klubber.
- Strategien fungerer som afsæt for at udvikle og styrke samarbejdet om inklusion mellem dagpleje, daginstitution, BFO, skole, klub og familien/hjemmet.
- Bestyrelserne udarbejder principper for det lokale inklusionsarbejde på baggrund af den fælles inklusionsstrategi.
- Ledelser og medarbejdere efterfølgende udarbejder konkrete handleplaner for den kommende periode, der skal vise, at "sådan gør vi her hos os". Disse handleplaner kan integreres med øvrige dokumenter om inklusionsarbejdet.
- Inklusionsstrategien og den centrale handleplan drøftes, vurderes og justeres hvert andet år med henblik på fortsat at kunne understøtte inklusionsarbejdet.
- De lokale handleplaner udarbejdes, så de kan evalueres i forbindelse med det øvrige evalueringsarbejde, som foregår løbende i dagpleje, daginstitutioner, BFO-er, skoler og klubber.

Strategien fungerer som afsæt for at udvikle og styrke samarbejdet om inklusion mellem dagpleje, daginstitution, BFO, skole, klub og familien/hjemmet.

2 UDGANGSPUNKTET ER BØRNE OG DE UNGES STYRKESIDER OG POTENTIALER

Det betyder, at

- Vi fastholder hinanden i en anerkendende og værdsættende tilgang til både det enkelte barn, grupper af børn og til hele fællesskabet.

Vi udnytter mangfoldigheden i børnenes styrker og kompetencer i udviklingen af læringsmiljøet, så alle børn både udfordres og støttes.

Vi inddrager aktivt hvert barn eller ung i fastsættelse af egne læringsmål.

Vi søger veje og løsninger for inklusionen, som udnytter og forbinder barnets og fællesskabets styrker, kompetencer og muligheder.

- Vores skriftlige og mundtlige kommunikation har fokus på børnenes og de unges styrker og muligheder.
- Vi udnytter mangfoldigheden i børnenes styrker og kompetencer i udviklingen af læringsmiljøet, så alle børn både udfordres og støttes.
- Vi tager ansvaret for, at børn og unge med svage sociale og/eller personlige kompetencer udvikler deres potentialer på området fuldt ud. Det er den voksnes ansvar og opgave at finde barnets styrkesider.
- Vi aktivt inddrager hvert barn eller ung i fastsættelse af egne læringsmål.
- Vi giver barnet/den unge en positiv og tydelig tilbagemelding på deres fremskridt.

3 BARNET/DEN UNGE SKAL VÆRE EN DEL AF ET FÆLLESSKAB

Det betyder, at

- Vi fokuserer på gode sociale relationer som afgørende og nødvendige for læring og udvikling. Derfor samarbejder vi om etablering af positive relationer til og mellem børnene – i hele fællesskabet – og mellem børnene og de voksne.
- Vi anerkender, at der i arbejdet med børn og unge med særlige behov ligger en særlig forpligtigelse til vedvarende og bevidst at udvikle egne relationskompetencer.
- Vi anerkender, at udvikling af relationskompetencer er en livslang udfordring såvel professionelt som personligt.
- Vi arbejder med fællesskabernes måde at være fællesskaber på. Det betyder, at vi udvikler og tager ansvar for kvaliteten af kulturen og de relationer, værdier og aktiviteter, som fællesskabet rummer. Samtidig arbejder vi også med børnenes individuelle måder at indgå i fællesskabet på. Det betyder, at vi fokuserer på deres personlige kompetencer, ressourcer og handlinger/handlemønstre og sikrer, at de indgår positivt i fællesskabet.
- Vi søger veje og løsninger for inklusionen, som udnytter og forbinder barnets og fællesskabets styrker, kompetencer og muligheder.

- Vi arbejder bevidst på at udvikle og styrke børnenes relationer og fællesskaber, så alle profiterer af dem.
- Vi sikrer barnets/den unges deltagelse i fællesskabet ved, at de betydningsfulde voksne omkring barnet/den unge, støtter og opmuntrer denne deltagelse.
- Vi opsøger og værdsætter alle (relevante) parter bidrag i samarbejdet om børns leg, læring, udvikling og trivsel i fællesskabet.

4 ALLE FORÆLDRE ER EN AKTIV RESSOURCE I ARBEJDET MED INKLUSION

Det betyder, at

- Vi sætter temaet "inklusion" på dagsordenen i de sammenhænge, hvor forældre og de professionelle mødes omkring børns og unges liv i dagpleje, daginstitution, skole, BFO og klub, så vi sammen med forældrene drøfter vigtigheden af at arbejde inkluderende, og på hvilken måde vi kan inddrage deres ressourcer.
- Vi udfordrer og inddrager alle forældre, så de får en bredere forståelse af inklusionsopgaven, så de i det sociale fællesskab kan håndtere og hjælpe børn i vanskeligheder.
- Vi arbejder lokalt med at udvikle forældrenes forståelse for at skabe gode relationer mellem forældre og børn (både egne og andres), forældre og personale, forældre og forældre.
- Vi inddrager forældrene i samarbejdet i forbindelse med overgang fra hjem til dagpleje, fra dagpleje til daginstitution, fra daginstitution til BFO/skole og fra skole til klub med henblik på barnets/den unges fortsatte trivsel og læring.
- Dagpleje, daginstitutioner, BFO-er, skoler og klubber skaber et tæt samarbejde mellem dagplejere, pædagoger, lærere, BFO-pædagoger og forældre omkring børnene/de unge, så forældrene i en fælles forståelse skaber nye måder at understøtte arbejdet med det inkluderende fællesskab både i dagpleje, daginstitution, BFO, skole og klub og via de initiativer, de kan iværksætte i hjemmet med invitationer til andre børn med henblik på inddragelse i børnefællesskaberne.

Vi udfordrer og inddrager alle forældre, så de får en bredere forståelse af inklusionsopgaven, så de i det sociale fællesskab kan håndtere og hjælpe børn i vanskeligheder.

Hvis et barn kommer i vanskeligheder, løses de så vidt muligt i samarbejde og dialog med forældrene.

Støtten ydes tidligt og sammenhængende, så børnene eller de unge – i vanskeligheder – så vidt muligt kan hjælpes i hjemmet eller det nære miljø.

- Skolerne inddrager kontaktforældre som ambassadører i arbejdet med klassens trivsel og inkluderende adfærd.
- Hvis et barn kommer i vanskeligheder, løses de så vidt muligt i samarbejde og dialog med forældrene, med deres medvirken og med fokus på deres ressourcer.
- Forældre sammen med medarbejderne kan deltage i åben, anonym rådgivning i Rådgivningsgrupperne.

5 TIDLIG INDSATS OPPRIORITERES

Det betyder, at

- Vi overordnet arbejder på at yde støtte til de børn og unge, der har et særligt behov, med henblik på at skabe de bedst mulige opvækstvilkår for dem, så de på trods af deres individuelle og særlige behov kan opnå samme muligheder for personlig udfoldelse, udvikling og sundhed som deres jævnaldrende. Støtten ydes tidligt og sammenhængende, så børnene eller de unge – i vanskeligheder – så vidt muligt kan hjælpes i hjemmet eller det nære miljø.
- Vi bruger Ballerupmodellen og påtager os ansvar for at handle på den tidlige bekymring med henblik på en rettidig indsats. Det være sig helt fra bekymring for de ufødte børn og deres forældre til senere i børnenes udvikling, hvor der skal handles på en opstået bekymring.
- Dagplejen, daginstitutioner, BFO-er, skoler og klubber får skabt en fælles forståelse for dette ansvar, og vi hjælper hinanden til at fastholde og handle i overensstemmelse hermed.
- Vi altid følger op på børnenes identificerede behov.
- Vi altid deler den tidlige bekymring med forældrene, og barnets tarv varetages altid i dialog mellem os/de professionelle og forældrene.
- Der sættes fokus på overgangen mellem hjemmet og barnets første institution (dagpleje/vuggestue) samt på overgangen mellem daginstitution, BFO og skole, så børn, der allerede i daginstitutionen var i vanskeligheder, ikke er ukendte ved skolestart.

6 LÆRINGSMILJØET DIFFERENTIERES

Personalet arbejder ud fra princippet om differentiering af både udviklings- og læringsaktiviteter. Her indgår børnenes og de unges forskellige forudsætninger, potentialer og motiver med henblik på at nå såvel fælles som individuelle mål. Læringsmiljø skal opfattes bredt, fra de fysiske rums indretninger og materialers anvendelse, til pædagogers og læreres muligheder for at tilrettelægge de emotionelle, faglige og sociale udviklingsrum for børn og unge.

Det betyder at

- Vi har høje forventninger til alle børn og unge, og vi tilrettelægger og gennemfører leg, læringsaktiviteter og undervisning med udgangspunkt i børnenes og de unges forudsætninger, potentialer, motiver og interesser.
- Teamet/personalet samarbejder om tilrettelæggelse af læringsmiljøer, som afspejler mangfoldigheden i børnegruppens behov og muligheder.
- Vi indretter de fysiske læringsmiljøer, så de giver mulighed for fleksibel anvendelse – fx ved forskellig møblering, funktionsopdeling af (fælles)områder (både ude og inde) mv.
- Vi arbejder med varierede gruppestørrelser og holddannelser også med specialpædagogisk perspektiv. Dette betyder inddragelse af støttepædagoger, specialundervisningslærere, kompetencecentre fra specialskoler og –børnehaver.

I skolen

- BFO/skolepædagoger samarbejder med lærerne om at udvikle læringsmiljøer, hvor der skabes udfordringer, udvikling og læring for alle børn.
- Vi anvender materialer, der er tilpasset børns forskellige behov – herunder it-støtte.
- Vi anvender en bred vifte af arbejdsformer – fx opgaveløsning, værkstedsarbejde, projektarbejde og storylinemetode.

Vi tilrettelægger og gennemfører leg, læringsaktiviteter og undervisning med udgangspunkt i børnenes og de unges forudsætninger, potentialer, motiver og interesser.

Vi arbejder med varierede gruppestørrelser og holddannelser også med specialpædagogisk perspektiv.

7 SPECIALPÆDAGOGISKE REDSKABER OG METODER INTEGRERES I DE ALMENE LÆRINGSMILJØER

Det betyder, at

- PPR, herunder specialteamet, støttepædagogerne, specialskolernes kompetencecentre samt de specialpædagogiske ressourcecentre (på skolerne) fortsat udvikler sig og samarbejder om at identificere og nyttiggøre de specialpædagogiske redskaber og metoder, der kan integreres i almenmiljøet.
- Vi anvender særlige materialer, støttetiltag, varierende gruppestørrelser, forskellige fællesskaber og helt individuelle aktiviteter for enkelte børn i almenmiljøet.
- Vi etablerer samarbejdsstrukturer og procedurer for samarbejdet mellem specialpædagogiske ressourcepersoner og det pædagogiske personale i dagpleje, daginstitutioner, BFO-er, skoler og klubber med henblik på at støtte børnene og de unge i deres almenmiljø bedst muligt.

Vi etablerer samarbejdsstrukturer og procedurer for samarbejdet mellem specialpædagogiske ressourcepersoner og det pædagogiske personale.

8 STRUKTURER OG ORGANISERING, DER UNDERSTØTTER INKLUSIONSARBEJDET

Inklusion forudsætter et udviklende og fortsat tæt samarbejde mellem ledere og medarbejdere, mellem faggrupper og med forældre, så alle oplever medansvar: "Du er aldrig alene om inklusionsopgaven".

Det brede tværfaglige samarbejde

Det betyder, at

- I dagpleje, daginstitution, BFO, skole og klub er ansvaret for inklusionsindsatsen ledelsesmæssigt forankret, og der udpeges én ledelsesperson, der har et særligt ansvar for koordinering og organisering af opgaverne.
- Brobygningsgrupperne i distrikterne arbejder med at koordinere og videreudvikle kontinuiteten og sammenhængen i distriktets overgangspædagogik.
- Personalet søger konsultativ bistand hos relevante ressourcepersoner (PPR, Sundhedsplejen, de tværfaglige rådgivningsgrupper, SSP m.fl.), når det er nødvendigt.
- De tre tværfaglige rådgivningsgrupper (Nord, Midtbyen og Skovlunde) tilbyder ano-

Der udpeges én ledelsesperson, der har et særligt ansvar for koordinering og organisering af opgaverne.

BALLERUP KOMMUNE SAMARBEJDER PÅ TVÆRS AF FAGGRÆNSER OG SEKTORER FOR AT STØTTE INKLUSIONSARBEJDET I DET ENKELTE OMRÅDE/DISTRIKT.

nym rådgivning til fagpersoner, der har brug for at drøfte bekymring og usikkerhed om et barns/en ungs udvikling. Forældre kan deltage sammen med fagpersoner.

- Der under KL-partnerskabet "Ungdomsuddannelse til Alle" kvalificeres og udvikles en række projekter for at sikre, at flest mulige unge kan gennemføre en ungdomsuddannelse.
- SSP-samarbejdet er organiseret i tværfaglige netværk for at forebygge misbrug og kriminalitet hos unge. På skolerne er der ansat SSP-kontaktlærere, i klubområdet er der opsøgende medarbejdere på gadeplan. Desuden er der lokale SSP-grupper i seks områder, der opfanger signaler i ungdomskulturen. På denne baggrund iværksættes indsatser og projekter.
- I sammenhæng med det forpligtigende tværfaglige samarbejde vil der med virkning fra årsskiftet 2009/2010 blive etableret en områdeorganisering i Børn & Familie.

I sammenhæng med det forpligtigende tværfaglige samarbejde vil der med virkning fra årsskiftet 2009/2010 blive etableret en områdeorganisering i Børn & Familie.

PPR

Det betyder, at

- PPRs tværfaglige områdeteam arbejder tæt sammen med ressourcecentrene i det konkrete arbejde med inklusion af enkelte børn.
- PPRs områdeteam indgår i et tæt samarbejde med ledelserne i dagpleje, daginstitution, i BFO-er, på skoler og i klubber i forhold til planlægning og prioritering af ressourcer, samt til metode- og kompetenceudvikling.
- Visitationsårshjulet anvendes i dialog med og i samarbejde mellem PPRs områdeleder, dagplejen, daginstitutioner, BFO-er, skoler og klubber.
- PPR er opsøgende og tilbyder tværfaglig sparring i de enkelte institutioner med fokus på den tidlige/rettidige forebyggende indsats og kvalificering af den pædagogiske praksis, herunder anvendelse af specialiserede redskaber og metoder.
- PPRs specialteam, specialskolerne og ressourcecentrene fungerer som sparring for lærere og pædagoger i almenområdet, med henblik på at relevante erfaringer og metoder fra specialområdet arbejdsmetoder gøres tilgængelige og anvendelige for almenmiljøet.

PPR er opsøgende og tilbyder tværfaglig sparring i de enkelte institutioner med fokus på den tidlige/rettidige forebyggende indsats og kvalificering af den pædagogiske praksis.

- Støttepædagogerne understøtter inklusionsarbejdet i daginstitutioner, BFO'er, på skoler og i klubber ved en kombination af pædagogisk arbejde med børnegrupper og enkelte børn samt rådgivning, sparring og videndeling med personalet.

Skolerne/BFO-erne

Det betyder, at

- Skolepædagogen er en del af klasseteamet, hvor der samarbejdes om udviklingen af børnenes personlige og sociale kompetencer med fokus på det inkluderende fællesskab.

Ressourcecentre

Det betyder, at

- Skolerne udvikler ressourcecentre til varetagelse af inklusionsopgaven i det daglige på den enkelte skole og BFO. Ressourcecentrene består af medarbejdere som inklusionsformidlere, støttepædagoger, specialundervisningslærere, AKT-lærere, koordinerende lærere og andre med særligt fokus på inklusionsarbejdet.
- Ressourcecentrene inddrages som aktive medspillere i udvikling og gennemførelse af inkluderende praksisser på skolerne.

Skolerne udvikler ressourcecentre til varetagelse af inklusionsopgaven på den enkelte skole og BFO.

9 RESSOURCERNE FØLGER BARNET/DEN UNGE

De økonomiske rammer målrettet børn med særlige behov stilles til rådighed for den indsats, som de pågældende børn og unge tilbydes.

Det betyder, at

- Flest mulige ressourcer til enhver tid er til rådighed i almenmiljøet til glæde og gavn for alle børn, herunder inkluderede børn med vidtgående behov, og til udvikling og styrkelse af inklusionskapaciteten i dagpleje, daginstitutioner, BFO'er, skoler eller klubber.
- Barnet/den unge modtager den nødvendige støtte til sin udvikling i et socialt miljø af jævnaldrende børn og kompetente voksne enten i almenmiljøet eller i eksterne specialtilbud.
- Såfremt et barn/en ung tilbydes et vidtgående specialundervisningstilbud finansieres dette af den centrale pulje, også selv om barnets inkluderes i almenmiljøet ("Ressourcerne følger barnet").

Flest mulige ressourcer er til enhver tid til rådighed i almenmiljøet til glæde og gavn for alle børn, herunder inkluderede børn med vidtgående behov.

Såfremt et barn/en ung tilbydes et vidtgående specialundervisningstilbud finansieres dette af den centrale pulje, også selv om barnets inkluderes i almenmiljøet.

- Såfremt et barn/en ung med vidtgående behov tilbydes undervisning i almenmiljøet (skoler) som alternativ til et eksternt specialtilbud, følger der – efter visitation – ressourcer med til understøttelse af en individuel handleplan. Denne handleplan skal medvirke til udvikling af inkluderende læringsmiljøer og kan indeholde indsatser for den samlede børnegruppe, som barnet er/bliver en del af.
- Såfremt et barn med vidtgående behov tilbydes særlig støtte i almenmiljøet (daginstitutioner) følger der – efter visitation – ressourcer med til understøttelse af en individuel handleplan. Denne handleplan skal medvirke til udvikling af inkluderende læringsmiljøer og kan indeholde indsatser for den samlede børnegruppe, som barnet er/bliver en del af.

10 PERSONALETS INKLUSIONSKOMPETENCE OPKVALIFICERES

For at inklusion kan lykkes, forudsætter det dels ledelsens vilje og opbakning til prioritering af opgaverne, dels at alle professionelle besidder en høj grad af faglig kompetence og relationskompetence. Det er desuden afgørende for succes, at ledere og medarbejdere på alle niveauer har en anerkendende og ressourceorienteret tilgang til samarbejdet med hinanden, samarbejdet med forældrene og samværet med børnene.

Det betyder, at

- Inklusionskompetencer i dagplejen, den enkelte daginstitution, BFO, skole, og klub udvikles løbende ud fra vurderinger af egne styrker og svagheder, samt kommende udfordringer.
- Ballerup Kommune tilbyder kompetenceudvikling på tværs af daginstitutioner og skoler, ligesom der tilbydes rådgivning i forbindelse med institutions- og skolebaserede forløb.
- Temaer som inklusion, anerkendende pædagogik, relationsarbejde og udvikling af læringsmiljøer sættes ind i kompetenceudviklingsforløbene i både en almenpædagogisk og en specialpædagogisk ramme.
- Når der i dagpleje, daginstitution, BFO, skole og klub opstår behov for specielle kompetencer hos det pædagogiske personale i forhold til særlige børns/unges behov, prioriteres og finansieres tilegnelse/udvikling af disse kompetencer lokalt via de midler til uddannelse, der er lagt ud decentralt til institutioner og skoler.

Temaer som inklusion, anerkendende pædagogik, relationsarbejde og udvikling af læringsmiljøer sættes ind i kompetenceudviklingsforløbene.

- Vi anerkender, at arbejdet med tosprogede børn indebærer en særlig faglig viden om tosprogethed, og at personalet løbende skal opkvalificeres.
- Alle daginstitutionsdistrikter, BFO-er, skoler og klubdistrikter, samt dagplejen, Sundhedsplejen og PPR er forpligtet til at udpege én inklusionsformidler, der har eller vil gennemføre to pd-moduler om inklusiv praksis.
- Ballerup Kommune løbende sikrer en uddannelse af nye inklusionsformidlere, så alle distrikter m.fl. har uddannede medarbejdere i denne funktion.
- Dagpleje, daginstitutioner, BFO-er, skoler og klubber udvikler en kultur og praksis for intern kompetenceudvikling, så sidemandsoplæring, rådgivning, vejledning, erfaringsopsamling og –udveksling bliver en naturlig og værdsat del af den professionelle kompetenceudvikling.

Alle daginstitutionsdistrikter, BFO-er, skoler og klubdistrikter, samt dagplejen, Sundhedsplejen og PPR er forpligtet til at udpege én inklusionsformidler, der har eller vil gennemføre to pd-moduler om inklusiv praksis.

**DER ER UDVIKLET FÆLLES REDSKABER OG PROCEDURER,
SOM ANVENDES TIL AT UNDERSTØTTE DE BÆRENDE SØJLER
I INKLUSIONSSTRATEGIEN.**

REDSKABER OG PROCEDURER

■ PÅ TVÆRS

Ballerupmodellen

Ballerupmodellen tydeliggør personalets forpligtigelse til at handle inden for tre måneder fra den første tidlige bekymring; at involvere forældre fra starten, herunder indgå aftale med forældrene om, at der laves en observation, og efterfølgende udarbejdes en handleplan på baggrund heraf. Det er ledernes ansvar at sikre, at alle relevante medarbejdere er bekendt med Ballerupmodellens handlingsanvisninger.

Overgangspædagogik

Overgangspædagogik er udarbejdet i distrikterne i et tværfagligt samarbejde mellem Sundhedsplejen, dagplejen, daginstitutioner, BFO-er, skole og klub i overensstemmelse med "Guide til overgangspædagogik". Samarbejdet skal sikre, at overgange for alle børn har et anerkendende barneperspektiv. Barnets historie skal være det centrale i overgangssamtalerne. Det tværfaglige samarbejde sikrer, at sårbare børn inkluderes i det nye fællesskab på en anerkendende måde. Forældrene er vigtige og nødvendige parter i barnets overgange.

Inklusionsformidlerne

Inklusionsformidlerne fortsætter deres arbejde i dagplejen, daginstitutioner, BFO-er, skoler, klubber, i Sundhedsplejen og på PPR, og det skal fortsat være en uddannet inklusionsformidler, der har gennemført eller vil gennemføre to pd-moduler. Inklusionsformidlerne skal medvirke til at udvikle den inkluderende og anerkendende praksis blandt det pædagogiske personale. Til dette arbejde afsættes – til hver inklusionsformidler – en pulje på 80 timer. Er der – ud over de 80 timer – yderligere behov – aftales dette inden for dagplejens, daginstitutionens, BFO-ens, skolens eller klubbens egen ramme.

■ PPR

Samarbejdsmodellen "Handlemuligheder"

Samarbejdsmodellen "Handlemuligheder" giver et samlet overblik over tilgange, redskaber, procedurer og aktører til brug for det pædagogiske personale i deres arbejde med at inkludere børn og unge – fra den tidlige bekymring, der håndteres lokalt i teamet/personalegruppen til indsatsen, der typisk involverer flere fagligheder og afdelinger; til koordineringskonferencer, der – om nødvendigt – afgør, om et barn skal indstilles til pædagogiske psykologisk vurdering og evt. til visitation til et eksternt til-

Samarbejdet skal sikre, at overgange for alle børn har et anerkendende barneperspektiv.

Inklusionsformidlerne skal medvirke til at udvikle den inkluderende og anerkendende praksis blandt det pædagogiske personale.

bud. Samarbejdsmodellen "Handlemuligheder" er udarbejdet i et samarbejde mellem PPR og skolerne. En tilsvarende model er under udarbejdelse for 0-5 års-området.

Netværksmødet

Netværksmødet er et forum, hvor de professionelle omkring barnet/den unge – i samarbejde med forældrene – kan drøfte muligheder og tiltag. Ofte afholdes netværksmødet som en serie af møder og anvendes typisk i tilfælde, hvor der skal ske en tværfaglig koordinering og dialog mellem forældre og de forskellige parter i konkrete sager. Deltagere vil typisk være medarbejdere fra den aktuelle dagpleje, daginstitution, BFO, skole, klub, PPR og evt. sagsbehandler og/eller Sundhedsplejen. Formålet er at afdække problemstillinger, dele relevant viden, nå til afklaring af mulige handlingsalternativer og udformning af relevante handleplaner.

Det fælles visitationsgrundlag

Der er udviklet et fælles visitationsgrundlag for skolerne. Det er skriftligt og sikrer ensartethed og kvalitet i visitationerne. Inden for hvert behovsområde er der et visitationsudvalg, der drøfter og visiterer, hvor og hvordan barnet/den unge kan tilbydes et relevant skoletilbud. I hvert visitationsudvalg deltager skoleledere fra de modtagende skoler samt PPRs ledelse. På 0-5 års området vil der i forbindelse med reorganisering af støttepædagogområdet også blive udviklet nyt visitationsgrundlag.

PPRs visitationsårshjul

PPRs årshjul med milepæle for visitationsprocessen, inkl. regionale tidsfrister, er udviklet som grundlag for samarbejdet mellem PPR, dagpleje, daginstitutioner, BFO-er, skoler og klubber. Årshjulet er web-baseret. Derved sikres let tilgængelig adgang til relevant og opdateret information om procedurer, tidsfrister, visitationsskemaer mv.

Budgetmodellen

Det er politisk vedtaget i Ballerup Kommune, at den samlede økonomiske ramme til specialundervisning og specialpædagogisk bistand ikke må stige yderligere fra niveauet i 2004. Rammen er derfor fastfrosset på 2004 niveau. Beløbet løn- og pristalsreguleres årligt.

Budgetmodellen er tilrettelagt med henblik på at understøtte inklusionsarbejdet, sikre sammenhæng mellem ansvar og beslutningskompetence og forfølge princippet om, at ressourcerne følger barnet.

Modellen består i hovedtræk af en central pulje (vidtgående behov – besluttet centralt) og en decentral pulje (besluttet decentralt). Den decentrale pulje fordeles til

Der er udviklet et fælles visitationsgrundlag for skolerne. Det er skriftligt og sikrer ensartethed og kvalitet i visitationerne.

Budgetmodellen er tilrettelagt med henblik på at understøtte inklusionsarbejdet.

skolerne efter et socialt indeks – som korrigerer for sociale forskelle mellem skole-distrikterne. På daginstitutionsområdet er praksis for sidstnævnte under udvikling.

På skoleområdet er den centrale pulje målrettet vidtgående støtte og specialundervisning. Midlerne anvendes til eksterne tilbud og til inkluderende støtte og undervisning af børn med vidtgående behov.

Den decentrale pulje, som de enkelte skoler selv disponerer over, er målrettet særlig tilrettelagt støtte og specialundervisning på skolerne, samt tilbud i de specialklasser, som tidligere var inden for kategorien § 20 stk. 1.

På 0-5 års området anvendes også en central pulje til særlig inklusionsstøtte for børn med vidtgående behov. Disse ressourcer anvendes på tilsvarende måde til understøttelse af en individuel handleplan. Endvidere findes en særlig pulje til finansiering af eksterne specialtilbud for børn med vidtgående behov (Kun ganske få børn i 0-5 års alderen er i dag i eksterne specialtilbud).

Formålet med modellen er at arbejde for, at flest mulige ressourcer er til rådighed på skolerne, som de er på daginstitutionerne, til den almindelige og forebyggende støtte og specialundervisning. Ambitionen er at bidrage til en positiv udviklingsspiral, hvor der flyttes midler fra centralt finansierede eksterne og vidtgående tilbud til decentrale indsatser.

Særlig inklusionsstøtte (Task Force) på skolerne

For aktivt at fremme inklusion har PPR en indsats: "Særlig inklusionsstøtte" til skoleområdet, der bidrager til og støtter skolerne i udvikling af særlige inkluderende læringsmiljøer for børn med behov for vidtgående specialundervisning. Formålet er at få udviklet en pædagogisk praksis, som er et reelt alternativ i almenmiljøet for børn med behov for vidtgående specialundervisning.

■ DAGINSTITUTIONER

Inklusionsspillet

I forbindelse med projektet 'Kvalificering af den inkluderende pædagogiske praksis på 0-5 års området' er der udviklet et læringsspil – Inklusionsspillet: 'Dialoger uden tabere', som er et dialogværktøj, der på en sjov og involverende måde styrker det sociale fællesskab i personalegruppen omkring inklusionsarbejdet. Spillet skaber et trygt rum for refleksion og dialog, og det er designet, så mange forskellige metoder bringes i spil: rollespil, mimeleg, 'tegn og gæt', 'parlamentet' m.fl. Spillet indeholder ikke konkrete løsninger på inkluderende praksis, men hjælper deltagerne til at dele viden

Flest mulige ressourcer skal være til rådighed på skolerne, som de er på daginstitutionerne, til den almindelige og forebyggende støtte og specialundervisning. Ambitionen er at bidrage til en positiv udviklingsspiral, hvor der flyttes midler fra centralt finansierede eksterne og vidtgående tilbud til decentrale indsatser.

og erfaringer, samt udvikle og 'opfinde' nye idéer – nye handlinger, som efterfølgende kan afprøves og justeres i den daglige pædagogiske praksis. Spillet kan bruges på fx personalemøder eller temadage.

■ SKOLER

Pædagoger ind i skolen

Samarbejdet mellem pædagoger fra BFO-en og lærerne foregår i indskolingen i 1.-2.-3. klasse. Der er formuleret principper for samarbejdet samt en arbejdsbeskrivelse for pædagogens arbejde i skolen.

Pædagogernes og lærernes forskellige faglige kompetencer skal kvalificere indsatsen i forhold til udviklingen af børnenes indbyrdes relationer samt deres personlige og sociale kompetencer.

Pædagogers og læreres forskellige faglighed skal supplere hinanden, så de kan tilrettelægge og gennemføre varierede og differentierede læreprocesser og etablere forskellige læringsmiljøer. De pædagogiske medarbejdere skal samarbejde med afsæt i deres egen kernefaglighed med henblik på at øge skolens handleberedskab og opmærksomhed på inklusion.

Pædagogen, som har et særligt fokus på børnenes indbyrdes relationer i fællesskabet, skal gennem systematiske iagttagelser og dialog fremhæve det enkelte barns ressourcer og særlige potentialer og herved understøtte dets mulighed for at profitere af undervisningen.

"Det pædagogiske notat"

"Det pædagogiske notat" er et samarbejdsredskab for klasseteamet til beskrivelse af en særlig indsats eller støtte til elever/ hold/klasser herunder udarbejdelse af individuelle undervisnings-/ handleplaner. Det er desuden en evalueringsplan og et kontinuitetsark. Det understøtter teamets arbejde på platform 1 i "Handlemuligheder i samarbejdet mellem PPR og skole".

Ballerup Kommunes specialtilbud

Specialskolerne og specialafdelingerne bidrager til inklusionsarbejdet ved sidemandsoplæring og ved at yde forebyggende support og supervision til almenundervisningen i konkrete enkeltsager. Formålet er at forebygge visitation til en specialklasse eller specialskole.

Pædagogernes og lærernes forskellige faglige kompetencer skal kvalificere indsatsen i forhold til udviklingen af børnenes indbyrdes relationer samt deres personlige og sociale kompetencer.

Specialskolerne og specialafdelingerne bidrager til inklusionsarbejdet ved sidemandsoplæring og ved at yde forebyggende support og supervision til almenundervisningen i konkrete enkeltsager.

**DET ER AFGØRENDE FOR SUCCES, AT LEDERE OG MED-
ARBEJDERE PÅ ALLE NIVEAUER HAR EN ANERKENDEDE OG
RESSOURCEORIENTERET TILGANG TIL SAMARBEJDET MED
HINANDEN, SAMARBEJDET MED FORÆLDRENE OG SAMVÆRET
MED BØRNENE.**

BALLERUP KOMMUNES OPGAVER BESKRIVES I "DEN CENTRALE HANDLEPLAN" FOR 2010-2011. OPGAVERNE LØSES PÅ TVÆRS AF ORGANISATIONEN OG I SAMSPIL MELLEM DE CENTRALE OG DECENTRALE LEDERE OG MEDARBEJDERE.

BILAG 1

DEN CENTRALE HANDLEPLAN 2010-2011

Ballerup Kommune sætter i 2010-2011 fokus på følgende opgaver:

PÅ TVÆRS

- Ballerup Kommune (konsulenter for daginstitutioner og skoler) yder rådgivning i forbindelse med udarbejdelse af lokale principper og handleplaner.
- Der iværksættes et arbejde med henblik på udvikling af en handleplan for forældresamarbejdet med afsæt i et forældreressourcesyn.
- Der vil ske en fortsat udvikling og udbygning af det tværfaglige samarbejde, herunder konkretisering og udvikling af en fælles platform for det brede tværfaglige samarbejde i distrikterne/områderne.
- For at sikre kontinuitet arbejdes der på at etablere en "tovholderfunktion" på tværs af faggrupper for det enkelte barn og forældre, hvor der er komplekse behov.
- Der skal uddannes nye inklusionsformidlere fra de daginstitutioner og skoler, der ikke pt. har nogle. Uddannelsen iværksættes, når der kan dannes et hold på minimum 13 studerende. Der følges desuden op på, hvordan inklusionsformidlerfunktionen kan understøttes og udvikles på 0-5 års området i distrikter med børnehuse, så funktionen bliver til gavn for alle daginstitutioner i distriktet.
- Der bliver iværksat et omfattende kompetenceudviklingsforløb for det pædagogiske personale i skole og BFO.
- Der bliver skrevet en inspirationsbog om inklusion, der blandt andet baserer sig på erfaringer fra udviklingsprogrammet. Den kan inspirere inklusionsarbejdet i dagplejen, daginstitutioner, BFO-er, skoler og klubber.
- Der bliver iværksat en evaluering af det samlede inklusionsforløb fra 2004-2011 i Ballerup Kommune.

Der iværksættes et arbejde med henblik på udvikling af en handleplan for forældresamarbejdet med afsæt i et forældreressourcesyn.

Der bliver skrevet en inspirationsbog om inklusion, der blandt andet baserer sig på erfaringer fra udviklingsprogrammet. Den kan inspirere inklusionsarbejdet.

Der bliver udviklet en model for handlemuligheder i samarbejdet mellem PPR og 0-5 års området.

Ressourcecentrene på skolerne videreudvikles med henblik på større ensartethed i ydelser, kompetencer og procedurer.

PPR

- Der skal fortsat arbejdes med udvikling af budgetmodellen med henblik på fordeling af de økonomiske ressourcer til specialundervisning og specialpædagogisk bistand.
- Målet om at nedbringe antallet af børn, der ekskluderes til eksterne tilbud på skoleområdet, konkretiseres, så det kan operationaliseres, kan evalueres og eventuelt løbende justeres.
- Der skal ske en afklaring af og træffes beslutning om støttepædagogernes roller, opgaver og fremtidige organisering i dagpleje, daginstitution, skole, BFO og klub.

DAGPLEJE OG DAGINSTITUTIONER

- Projekt "Kvalificering af den inkluderende pædagogiske praksis på 0-5 års området" fortsætter indtil 1. januar 2010 med gennemførelse af kompetenceudviklingsforløb for personale og ledere.
- Der bliver udviklet en model for handlemuligheder i samarbejdet mellem PPR og 0-5 års området.
- Der arbejdes på en samlet organisering af ressourcerne til inklusion med henblik på konkretisering af tidlig indsats.

SKOLER

- KL-partnerskabsprojektet "Inklusion og faglighed/specialpædagogisk bistand i skolen" fortsætter indtil sommeren 2010. Dette projekt har det formål, at flest mulige elever med særlige behov får deres undervisning i almenundervisningen, hvor bl.a. undervisningsdifferentiering sikrer, at der tages hensyn til den enkelte elevs forudsætninger og potentialer.
- Ressourcecentrene på skolerne videreudvikles med henblik på større ensartethed i ydelser, kompetencer og procedurer.

UNGE

- SSPs opgaver, samarbejde og organisation revurderes med henblik på kvalificering af den forebyggende kriminalitetsindsats.
- Ungerådgivningen på Ballerup Station skal dels fungere som åben, anonym rådgivning for kommunens unge og dels fungere som udgangspunkt for projektinitiativer, der bliver målrettet specifikke grupper af unge.

- Ballerup Kommune skal sikre, at alle unge får mulighed for at gennemføre et grundskoleforløb kendetegnet ved høj faglighed og kvalitet.
- Det sikres gennem Ungdommens Uddannelsesvejledning, at alle unge modtager uddannelsesvejledning af høj kvalitet, der gør den unge i stand til at træffe et kvalificeret valg af uddannelse og erhverv.
- Skolerne og uddannelsesstederne er de unges arbejdsplads og indrettes med fokus på høj kvalitet af undervisningsmaterialer, teknologi og gode fysiske rammer.
- Ballerup Kommune udfører en målrettet, opsøgende og kontaktskabende indsats overfor unge, der ikke føler sig omfattet af de eksisterende tilbud.

BØRN & FAMILIEOMRÅDET

- Børn & Familieområdet fokuserer på, hvordan der i det tværfaglige samarbejde omkring det enkelte barn/unge kan ske den relevante og rettidige inddragelse af familien. Familiearbejdet vil være den indsats, der ligger uden for institutions- og skoleregi, og som skal medvirke til, at også familien har en aktiv rolle og er part i inklusionsarbejdet.
- Visionerne for udviklingen af Familieværkstedet Fredegårdens foregribende indsats, der er central i styrkelsen af det familierettede inklusionsarbejde, beskrives.
- Børn & Familieområdet fortsætter særlige indsatser, projekter og aktiviteter, hvor inklusion er et vigtigt element:
 - "Styrket tværfaglig indsats i forhold til sårbare børn og unge".
 - "BTI – Bedre tværfaglig indsats i forhold til børn i familier med misbrug eller sindslidelse".
 - "TIBPS – Tidlig Indsats overfor Børn af Psykisk Syge forældre – et tværfagligt visitations- og rådgivningsteam".
 - "Projekt Genkrim – særlig indsats overfor unge med gentagen kriminalitet".

Ballerup Kommune skal sikre, at alle unge får mulighed for at gennemføre et grundskoleforløb kendetegnet ved høj faglighed og kvalitet.

Børn & Familieområdet fokuserer på, hvordan der i det tværfaglige samarbejde omkring det enkelte barn/unge kan ske den relevante og rettidige inddragelse af familien.

INKLUSION INDEBÆRER, AT FOKUS FLYTTES FRA DET, BØRN OG UNGE IKKE MESTRER, TIL DERES STYRKESIDER OG POTENTIALER.

Ballerup Kommune har de seneste fem år (2004-2009) gennemført et udviklingsprogram "Et godt børneliv – et fælles ansvar". Udviklingsprogrammet er afsluttet, men inklusionsarbejdet fortsætter. De vigtigste erfaringer fra udviklingsprogrammet er samlet og omsat til en fælles strategi for inklusion i Ballerup Kommune. Hensigten med at lave en fælles strategi er at skabe et fælles udgangspunkt for det konkrete og lokale inklusionsarbejde i den enkelte dagpleje, daginstitution, BFO, skole og klub.